

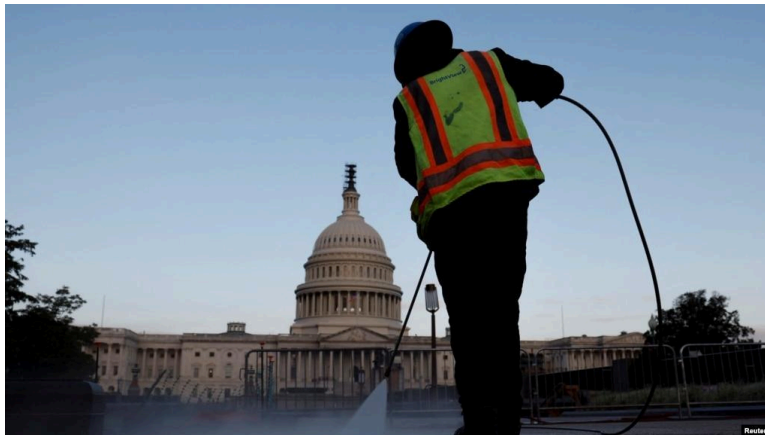
Chính phủ Mỹ sẽ đóng cửa hay không?

28/9/2023

Ngô Nhân Dụng

" Chính phủ Mỹ có thể “đóng cửa” lúc 12 giờ 1 phút AM, giờ miền Đông Hoa Kỳ, ngày Chủ Nhật này, nếu quốc hội chưa thông qua dự luật ngân sách mới để ông tổng thống ký.

Qua kinh nghiệm quá khứ, không thể đoán trước được hậu quả sẽ ra sao nếu ông McCarthy không thuyết phục được tất cả các dân biểu Cộng Hòa, khiến chính phủ phải đóng cửa năm nay.
"



Chính phủ Mỹ có thể “đóng cửa” lúc 12 giờ 1 phút AM, giờ miền Đông Hoa Kỳ, ngày Chủ Nhật này, nếu quốc hội chưa thông qua dự luật ngân sách mới để ông tổng thống ký.

Qua kinh nghiệm quá khứ, không thể đoán trước được hậu quả sẽ ra sao nếu ông McCarthy không thuyết phục được tất cả các dân biểu Cộng Hòa, khiến chính phủ phải đóng cửa năm nay.

Chính phủ Mỹ có thể “đóng cửa” lúc 12 giờ 1 phút AM, giờ miền Đông Hoa Kỳ, ngày Chủ Nhật này, nếu quốc hội chưa thông qua dự luật ngân sách mới để ông tổng thống ký. Mỗi năm quốc hội quyết định 12 bản ngân sách chi tiêu cho 438 cơ quan nhà nước. Tổng thống Joe Biden thuộc đảng Dân Chủ, đang chiếm đa số ở Thượng viện. Đảng Cộng Hòa kiểm soát Hạ viện, một

số dân biểu đòi cắt bớt nhiều khoản chi phí lớn, nếu không sẽ không biểu quyết ngân sách mới.

Một giải pháp có thể giúp chính phủ Mỹ vẫn có tiền tiêu, là thông qua một ngân sách tạm kéo dài một tháng, đủ thời giờ cho hai bên tìm cách thỏa hiệp với nhau. Thượng viện đã chấp thuận một ngân sách tạm, gọi là “Nghị Quyết Tiếp tục” (CR, continuing resolution) và đã chuyển qua Hạ viện. Các dân biểu Dân Chủ và 28 dân biểu Cộng Hòa tỏ ý ủng hộ Nghị Quyết này.

Các nghị sĩ thuộc cả hai đảng trên Thượng viện đã kêu gọi ông McCarthy đừng để chính phủ phải đóng cửa. Nhưng ông cũng không thể thông qua Nghị Quyết này nếu thiếu 5 phiếu ủng hộ. Nhiều người trong số khoảng 20 đại biểu “cứng rắn” không lo chuyện chính phủ đóng cửa, miễn sao có thể cắt bỏ nhiều món chi tiêu, trong đó có \$6.2 tỷ đô la viện trợ khẩn cấp cho Ukraine.

Ông McCarthy cũng không thể mời các đại biểu Dân Chủ giúp một tay, bỏ phiếu thuận cho đủ đa số. Vì họ sẽ đòi sửa đổi, thêm một số chi tiêu khác, trái với chủ trương của Cộng Hòa. Hơn nữa, nhiều dân biểu Cộng Hòa đã báo trước, nếu McCarthy bắt tay với đảng Dân Chủ họ sẽ lật đổ chức chủ tịch của ông. Khi vận động để lên chức vụ này, sau 15 lần bỏ phiếu vì bị các đại biểu cứng rắn chống, ông đã nhượng bộ, sửa điều lệ: Chỉ cần một dân biểu cũng có thể yêu cầu biểu quyết truất phế chủ tịch.

Cho nên, nhiều người lo cuối tuần này nhà nước vẫn chưa có ngân sách để chi dùng. Kể từ năm 1981 đến nay, chính phủ Mỹ phải đóng cửa 14 lần. Tổng thống Ronald Reagan chiếm kỷ lục trong hai nhiệm kỳ, tám lần chính phủ đóng cửa, lâu nhất là ba ngày. Có lần đã đóng cửa một ngày, chỉ vì ông tổng thống mời các đại biểu quốc hội đến Tòa Bạch Ốc ăn tiệc khuya quá, không đủ người trở lại quốc hội họp để biểu quyết ngân sách.

Chính phủ Mỹ thường chỉ đóng cửa mấy ngày, trừ hai năm 2013 và 2019. Năm 2013, tình trạng cũng chia rẽ giống năm nay. Đảng Dân Chủ nắm Tòa Bạch Ốc và kiểm soát Thượng viện. Ngân sách được Thượng Viện thông qua nhưng đảng Cộng Hòa chiếm đa số ở Hạ viện không đồng ý; vì họ muốn cắt bỏ một số tiền chi cho đạo luật y tế của Tổng thống Barak Obama, thường gọi

là “Obamacare.” Hai viện trao qua trao lại nhiều lần, không bên nào nhường. Nhà nước đóng cửa 16 ngày; nhưng trong thời gian đó Obamacare bắt đầu có hiệu lực và vẫn hoạt động. Gần đây nhất, chính phủ Mỹ đóng cửa 34 ngày, bắt đầu 20 tháng 12 năm 2018. Năm đó, hai viện quốc hội đã thông qua ngân sách nhưng Tổng thống Donald Trump không ký. Vì ông muốn phải sửa lại, ghi thêm \$5.7 tỷ mỹ kim để ông xây bức tường ngăn chặn biên giới với Mexico. Cuối cùng, ông Trump đã chịu ký, khi thấy 58% dân chúng coi ông là người chịu trách nhiệm gây rắc rối.

Khi chính phủ đóng cửa, tất cả các công chức liên bang không được trả lương, dù vẫn phải đi làm nếu họ được coi là “rất cần thiết.” Mỗi cơ quan sẽ quyết định công việc nào là cần thiết. Sau khi mở cửa lại, mọi người sẽ được truy lãnh. Những năm 2013 và 2019, chỉ có khoảng 800 đến 850 ngàn trong số hơn 2 triệu nhân viên phải nghỉ việc.

Quân đội và các lực lượng an ninh đều tiếp tục làm việc, Sở Thuế IRS, Bưu Điện và các phi trường cũng vậy. Nhưng 429 ngàn nhân viên dân sự bộ Quốc phòng có thể cho nghỉ. Bộ Nội an có thể cho nghỉ 10% trong số 253 ngàn nhân viên. Bộ Tư pháp tổng cộng 116 ngàn nhân viên, có thể cho nghỉ 85%, trừ các biện lý và những người canh gác nhà tù. Các vụ kiện hình sự vẫn được tiếp tục xử, các vụ kiện lừa đảo, ly dị, tranh gia tài, vân vân, thì ngưng. Một điểm đáng chú ý là khi chính phủ đóng cửa, nếu các công chức cứ tiếp tục đi làm dù đã được cho nghỉ, họ có thể bị phạt, hoặc bị tù, theo luật lệ Mỹ (Antideficiency Act).

Những chương trình An sinh Xã hội (Social Security), Y tế liên bang (Medicare) và quyền lợi của các cựu chiến binh không bị ảnh hưởng; vì ngân sách đã được ấn định riêng biệt, không cần mỗi năm bàn lại. Các chương trình trợ cấp thực phẩm, như “food stamps” vẫn tiếp tục, chỉ có thể giảm bớt nếu đóng cửa quá lâu.

Nếu chính phủ chỉ đóng cửa một hai ngày thì người dân không thấy ảnh hưởng đến mình bao nhiêu; nhưng kéo dài hàng tuần lễ thì kinh tế sẽ thiệt hại chút đỉnh. Năm 2013, Tổng Sản Lượng Nội Địa (GDP) nước Mỹ mất \$24 tỷ đô la sau 16 ngày, trong đó chính phủ mất \$500 triệu vì các công viên quốc gia đóng cửa. Rút kinh nghiệm trên, năm 2019 Tổng thống Trump cho

các công viên mở cửa, nhưng sau 34 ngày cả nền kinh tế vẫn mất hơn \$3 tỷ. Con số mất này rất nhỏ, vì sau khi công việc bị ngưng trệ mọi người trở lại sẽ “làm bù.”

Tuy nhiên, các nhà chính trị đều lo lắng đến ảnh hưởng trên lá phiếu của người dân trong các cuộc bầu cử sau đó. Nghị sĩ Mitt McConnell (Cộng Hòa) mới khuyến cáo các dân biểu không nên bắt chính phủ đóng cửa, vì có thể khiến cho đảng mất phiếu trong cuộc bầu cử sang năm 2024. Nhưng hậu quả các lần đóng cửa không phải bao giờ cũng giống nhau.

Thời Tổng thống Obama năm 2013, tỷ lệ tín nhiệm dành cho đảng Cộng Hòa đang 38% đã tụt xuống chỉ còn 28% khi chính phủ bị đóng cửa. Cuộc nghiên cứu dư luận của đài ABC cho biết 81% dân chúng bất mãn, 86% nghĩ rằng uy tín của nước Mỹ bị sa sút, 53% coi đảng Cộng Hòa chịu trách nhiệm. Nhưng qua năm 2014, trên toàn quốc, Cộng Hòa chiếm thêm 13 ghế dân biểu và 9 ghế nghị sĩ. Riêng trong cuộc bầu cử ở Virginia năm 2013, đảng Cộng Hòa vẫn giữ nguyên 67 ghế trong số 100 đại biểu Hạ viện tiểu bang. Virginia là nơi có rất nhiều công chức cư ngụ, họ không được lãnh lương trong nửa tháng nhưng có vẻ không thay đổi lá phiếu bầu.

Năm 1995 thì khác. Năm đó, đảng Cộng Hòa, kiểm soát cả hai viện quốc hội, đã thông qua ngân sách nhưng bị Tổng thống Bill Clinton (Dân Chủ) phủ quyết. Không có ngân sách mới, đóng cửa, 800 ngàn công chức được nghỉ. Sau năm ngày, đảng Cộng Hòa đã nhượng bộ, thông qua một ngân sách tạm thời, CR. Sau một tháng, ông Clinton vẫn giữ nguyên lập trường, chính phủ đóng cửa 21 ngày nữa, cho 284,000 người nghỉ. Cuối cùng hai nhà lãnh đạo Cộng Hòa, Nghị sĩ Bob Dole và Dân biểu Newt Gingrich chịu thua, phải chấp nhận ngân sách của ông Clinton. Nhưng dân Mỹ coi họ là những người gây nên cuộc khủng hoảng. Năm 1996, ông Clinton được tái cử, và đảng Cộng Hòa đã mất hai ghế nghị sĩ trong cuộc bầu cử quốc hội.

Qua kinh nghiệm quá khứ, không thể đoán trước được hậu quả sẽ ra sao nếu ông McCarthy không thuyết phục được tất cả các dân biểu Cộng Hòa, khiến chính phủ phải đóng cửa năm nay. Nhiều cử tri có thể bất mãn nhưng không chắc họ sẽ thay đổi lá phiếu. Nhất là khi dân Mỹ đang chia rẽ, những người ủng hộ một đảng nào sẽ kiên trì bỏ phiếu cho đảng đó.

Như thường lệ, các cử tri độc lập, không nhất thiết theo đảng nào, sẽ quyết định ai thắng ai vào cuối năm 2024.

<https://www.voatiengviet.com>